

Кәсіптік стандарт: «Мұнай мен газды қайта өңдеу өнімдерін қабылдау және жөнелту»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: «Мұнай мен газды қайта өңдеу өнімдерін қабылдау және жөнелту» кәсіптік стандарты (бұдан әрі - кәсіптік стандарт) негізгі кәсіптерді құрылымдау, біліктілік деңгейі мен құзыреттілігіне, мазмұнына, сапасына, еңбек шарттарына және біліктілік деңгейіне қойылатын талаптарды айқындау үшін жұмыскерлердің жұмыс сипаттамаларын және негізгі еңбек функцияларын сипаттауға арналған Қазақстан Республикасы «Кәсіптік біліктілік туралы» Заңының 5 бабының 5 тармағына сәйкес әзірленді. Аталмыш кәсіптік стандарт мұнай-газ өнеркәсібінде мұнай мен газды өңдеу нәтижесінде алынған түрлі өнімдерді тиімді қабылдауды, сақтауды және жөнелтуді қамтамасыз ету үшін қолданылады. Бұл КС мұнай мен газды өндіру, тасымалдау, өңдеу және тарату саласында қолданылатын болады. Аталмыш КС-пен байланысты экономикалық қызмет шикі мұнай, конденсат, газ конденсаты, газ және мұнай өңдеу және газ өңдеу зауыттарында өндірілетін басқа да өнімдер сияқты әртүрлі мұнай өнімдері мен газдарды қабылдау, сақтау және жөнелту процестерін қамтиды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

2) Дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;

3) Жанар-жағармай материалдары (ЖЖМ) – отын, майлау материалдары, арнайы сұйықтықтар ретінде қолданылатын жанармай түрлерінің жалпы атауы;

4) Кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

5) Машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

6) Мұнай-газ өнімдері – көмірсутектер мен олардың кейбір туынды өнімдерінің қоспалары, сондай-ақ мұнай мен газды өңдеу барысында алынатын, отын, жағармай материалдары, электр оқшаулағыш орта, еріткіштер, жол жабындары, мұнай-газ-химия шикізаты ретінде және басқа да мақсаттар үшін пайдаланылатын жеке химиялық қосылыстар;

7) Мұнай мен газды қайта өңдеу өнімдерін қамтамасыз ету жөніндегі кәсіпорын (мұнай базасы) – өндірістік және қосалқы мақсаттағы ғимараттар, құрылыстар мен инженерлік коммуникациялар кешені мен резервуарлық паркі бар мұнай-газ өнімдерін қабылдауды, сақтауды және жөнелтуді қамтамасыз ету жөніндегі дербес кәсіпорын.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БА – Біліктілік анықтамалығы;

2) БТБА – Жұмыстар мен жұмысшылар кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтамасы;

3) КС – Кәсіптік стандарт;

4) ТжКБ – техникалық және кәсіптік білім;

5) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнай мен газды қайта өңдеу өнімдерін қабылдау және жөнелту

5. Кәсіптік стандарттың коды: G46719011

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

G Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдерді және мотоциклдерді жөндеу

46 Автомобильдер мен мотоциклдер саудасынан басқа, көтерме саудада сату

46.7 Өзге де мамандырылған көтерме саудада сату

46.71 Қатты, сұйық және газ тәрізді отынды және осыларға ұқсас өнімдерді көтерме саудада сату

46.71.9 Өзге де отынды көтерме саудада сату

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: бұл КС-да «Мұнай мен газды қайта өңдеу өнімдерін қабылдау және жөнелту» кәсіби кіші тобының сипаттамасы, сондай-ақ мұнай өнімдерін қабылдау және жөнелту жұмыстарын орындайтын өндірістік ұжымның жұмыс сипаттамасы мен еңбек функциялары келтірілген.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

2) Есепке алу жөніндегі техник (жанар - жағармай материалдары және басқалар) - 4 СБШ-нің деңгейі

3) Тауарлар операторы - 4 СБШ-нің деңгейі

4) Құюшы-бөліп құюшы - 2 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

10. Кәсіптің карточкасы «Есепке алу жөніндегі техник (жанар - жағармай материалдары және басқалар)»:			
Топтың коды:	3118-9		
Қызмет атауының коды:	3118-9-001		
Кәсіптің атауы:	Есепке алу жөніндегі техник (жанар - жағармай материалдары және басқалар)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығы. § 14. Есепке алу жөніндегі техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты Есепке алу жөніндегі техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және II санатты есепке алу жөніндегі техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл. II санатты Есепке алу жөніндегі техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және санатсыз есепке алу жөніндегі техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл. Санатсыз Есепке алу жөніндегі техник: тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімі, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4311-1-003 - Есепке алу жөніндегі техник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай өнімдерін қабылдау барысындағы операцияларды есепке алу жөніндегі жұмыстар		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай базасына келіп түскен мұнай өнімдерін қабылдау барысында есепке алу операцияларын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Мұнай базасына келіп түскен мұнай өнімдерін қабылдау барысында есепке алу операцияларын орындау	Дағды 1: Құбырлар бойынша келіп түсетін мұнай өнімдерін есепке алу бойынша жұмыстарды жүргізу	Машықтар:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ақпаратты өңдеу, қажетті техникалық есептеулерді жүргізу, қарапайым жобалар мен қарапайым схемаларды әзірлеу, олардың техникалық тапсырмаларға, қолданыстағы стандарттар мен нормативтік құжаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды жүзеге асыру. 2. Зертханалық жағдайларда және объектілерде жабдықтар мен жүйелерді жөндеуді, баптауды, реттеуді және тәжірибелік тексеруді жүзеге асыру, оның жарамды жай-күйіне бақылау жүргізу. 3. Эксперименттер мен сынақтарды жүргізу, аспаптарды іске қосу, қажетті сипаттамалар мен параметрлерді тіркеу және алынған нәтижелерді өңдеу. 4. Бағдарламаларды, нұсқаулықтарды және басқа да техникалық құжаттамаларды әзірлеу, макеттер жасау, сондай-ақ жүргізіліп жатқан зерттеулер мен әзірлемелер бойынша сынақтар мен эксперименттік жұмыстар жүргізу. 5. Бастапқы материалдарды, статистикалық есептілік деректерін, ғылыми-техникалық ақпаратты жинауды, өңдеуді және жинақтауды жүзеге асыру. 	

Білімдер:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмыс тақырыбы бойынша нормативтік құқықтық актілер мен анықтамалық материалдар. 2. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің негізгі әдістері. 3. Өлшеу, бақылау және эксперимент жүргізудің кезектілігі мен техникасы. 4. Өзірленетін техникалық құжаттаманың қолданыстағы стандарттары мен техникалық шарттары, оны жасау тәртібі және ресімдеу ережелері. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
--------------------------	-------------

Дағды 2: Логистикалық тізбектің барлық кезеңдерінде мұнай өнімдерінің есебі мен қозғалысын бақылау және оңтайландыру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мұнай өнімдерін қабылдаудан бастап сақтауға және жөнелтуге дейінгі, оның қозғалысының барлық кезеңдері бойынша есепке алуды жүргізе отырып, олардың қозғалысын бақылауды жүзеге асыру. 2. Сәйкессіздіктерді анықтай отырып, мұнай өнімдерін қабылдау туралы деректерді нақты көрсеткіштермен және құжаттармен салыстырып тексеру. 3. Мұнай базасына келіп түскен мұнай өнімдерінің мөлшері мен сапасын, оның ішінде тығыздық, температура және басқа да сипаттамалар туралы деректерді есепке алуды жүргізу. 4. Шығынның немесе жоғалтымның алдын-ала отырып, нормативтер мен стандарттарға сәйкес мұнай өнімдерін сақтау талаптарының сақталуын тексеру. 5. Мұнай өнімдерін қабылдау және сақтау бойынша бастапқы есепке алу құжаттамасын толтыру, есептілікті жүргізу. 6. Рұқсат етілмеген шығындар мен бұзушылықтарды анықтай отырып, сақтау және жөнелту процесінде мұнай өнімдерінің шығындарын талдау және бақылау. 7. Деректердің нақты қалпына сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, мұнай өнімдерін қабылдау және есепке алу жөніндегі құжат айналымына аудит жүргізу. 8. Заманауи ақпараттық технологияларды (мысалы, автоматты есепке алу және мониторинг жүйелері) пайдалана отырып, мұнай өнімдерінің қозғалысын есепке алу мен бақылауды оңтайландыру әдістерін енгізу. 9. Қоймалар мен резервуарларда мұнай өнімдеріне түгендеу жүргізу, сәйкессіздіктерді анықтау және оларды жою. 10. Мұнай өнімдерінің қалдықтары мен оларды сатып алу қажеттілігі туралы деректерге талдау жүргізу, қорларды жоспарлауды жақсартуға арналған болжамдар мен ұсыныстар жасау.
---	--

		Білімдер:	
		<p>1. Өлшеулер мен есептіліктің дәлдігіне қойылатын талаптарды қоса алғанда, мұнай өнімдерін есепке алу мен қабылдауды реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен регламенттер.</p> <p>2. Автоматтандырылған жүйелер мен жабдықтарды пайдалануды қоса алғанда, оларды тасымалдау және қабылдау барысында мұнай өнімдерін есепке алуды жүргізудің негізгі әдістері.</p> <p>3. Актілер мен есепті нысандарды ресімдеуді қоса алғанда, келіп түсетін мұнай өнімдерін есепке алу жөніндегі құжаттамамен жұмысты ұйымдастыру рәсімдері мен қағидаттары.</p> <p>4. Келіп түсетін мұнай өнімдерінің көлемін дұрыс есепке алуды және бақылауды қамтамасыз ету үшін техникалық есептеулер жүргізу қағидалары мен әдістері.</p> <p>5. Зертханалық зерттеу әдістерін қоса алғанда, келіп түсетін мұнай өнімдерінің сапасын есепке алу және бақылау тәртібі, сондай-ақ олардың одан әрі пайдалануға ықпалы.</p> <p>6. Келіп түсетін мұнай өнімдерінің көлемі мен сапасын есепке алу және бақылау үшін бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу қағидаттары.</p>	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Талап қоюшылық Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Стреске төзімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР ТР «Химиялық өнімнің қауіпсіздігі туралы». МемСТ Р 52289-2004 – «Жанар-жағармай материалдарын есепке алу. Жалпы ережелер».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Төгу-құю эстакадаларының механигі	
11. Кәсіптің карточкасы «Тауарлар операторы»:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-171		
Кәсіптің атауы:	Тауарлар операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. § 43-44. Тауар операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	5-6-разрядты тауар операторы үшін өндірістегі жұмыс өтілі кемінде 2 жыл.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9629-9-004 - Қоймашы 4321-0-015 - Тауартанушы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Белгіленген сапа көрсеткіштері бар тауарлық мұнай өнімдерін алу үшін компоненттерді, қажет болған жағдайда әртүрлі қоспаларды тарта отырып бөлу, араластыру процестерін басқару және қабылдауды жүзеге асыратын өнеркәсіптік объектілерде мұнай, газ, газ конденсатын және оларды қайта өңдеу өнімдерін, реагенттер мен басқа да өнімдерді (тауар өнімін) қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды, жіберуді қамтамасыз ету, тауарлық өнімді орналастыру, сақтау, айдау және босату (өнеркәсіптік объект)	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету 2. Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету	Дағды 1: Тауарлық өнімді жеткізудің (өткізудің) шағын, орташа және үлкен көлемдері бар резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың техникалық жай-күйін тексеру	<p>Машықтар:</p> <p>5-ші, 6-шы разрядтар үшін :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтардың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың механикалық зақымдануын анықтау. 2. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын күй параметрлерін бекіту. 3. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, құбырлардың, бекіту және реттеу арматурасының сыртқы бетінің ластану дәрежесін бағалау. 4. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің техникалық жай-күйін бағалау. 5. Сыртқы белгілері бойынша тауарлық өнімдердің ағып кетуін анықтау. 6. Бекіту және реттеу арматурасының ұсақ ақауларын жою. 7. Тығыздағыш тығыздағыштарды толтыру, Бұрандалы қосылыстарды көтеру. 8. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қол, механикаландырылған слесарлық аспапты, булауға, үрлеуге, жууға арналған құрылғы мен құралдарды қолдану. 9. Құбырларға, резервуарларға, сыйымдылықтарға, цистерналарға тығындарды орнату (алу). 10. Пайдаланудан шығару және пайдалануға беру кезінде құбыр арматурасының көмегімен тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықты ажырату/қосу. 11. Резервуарлардағы, сыйымдылықтардағы, цистерналардағы тыныс алу және сақтандыру арматурасының, деңгей өлшегіштердің, электр және бу жылытқыштардың жарамдылығын тексеру. 12. Алау бөшкесінің созылуын бекітуді анықтау, алау жүйесіне газ беру. 13. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істей білу. 14. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету құжаттамасын ресімдеу. 15. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату

үшін қолданылатын бекітпелердің жай-күйін, тығыздағыштар мен қосылыстардың герметикалығын тексеру.

16. Алауды жағу және сөндіру.

17. Алау жүйесіне газ беру.

18. Көмекші ыдыстарды уақтылы босату үшін оларды толтыру дәрежесін анықтау.

19. Алау жүйесін басқару кезінде бақылау және автоматтандыру құралдарын қолдану.

20. Алау оқпанының және өнеркәсіптік объектінің айналасындағы аумақтың қоршауының болуын тексеру.

5-разряд үшін (4-разрядты машықтарына қосымша):

1. Мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 40-тан 100 мың тоннаға дейінгі тарату мұнай базасының жабдықтарына қызмет көрсету және мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 100 мың тоннадан асатын барлық жұмыстарға басшылық жасау.

2. Тауар және резервуар парктеріне, теміржол және автотранспорттық эстакадаларға, айлақтарға, магистральдық мұнай өнімдері құбырларының құю пункттеріне, жүк айналымы, мұнай мен мұнай өнімдерін айдау немесе құю көлемі тәулігіне 5000 тоннадан 10000 тоннаға дейінгі мұнай өңдеу зауыттарының тиеу мұнай базалары мен құю пункттеріне қызмет көрсету.

3. Көлемі 500 тоннадан асатын сұйытылған газ парктеріне қызмет көрсету.

4. Жоғары сапалы мұнай өнімдері мен күрделі байланыс жүйесі бар саябақтарға қызмет көрсету.

5. Тауарлық өнімді дайындау үшін мұнай өнімдерін біріктіріңіз, бензинді қорғасын, қоспалар мен ингибиторларды қосыңыз.

6. Көлік ұйымдарымен есеп айырысуды тапсыру, жөнелту және ресімдеу бойынша операцияларды жүргізу.

7. Теміржолмен қаржылық есеп айырысуды жүргізіңіз.

8. Ауысымда мұнай мен мұнай өнімдерінің қозғалысының теңгерімін жасау.

9. Крем-құюшылардың жұмысын басқарыңыз.

6-разряд үшін (5-разрядты машықтарына қосымша):

1. Мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 100 мың тоннадан 130 мың тоннаға дейінгі тарату мұнай базасының жабдықтарына қызмет көрсету және барлық жұмыстарға басшылық жасау.

2. Тауар және резервуар парктеріне, темір жол және автомобиль эстакадаларына, айлақтарға, магистральдық мұнай өнімдері құбырларының, мұнай өңдеу зауыттарының құю пункттеріне және жүк айналымы, мұнай мен мұнай өнімдерін айдау немесе құю көлемі тәулігіне 10,000 тоннадан 16,000 тоннаға дейінгі тиеу мұнай базаларына қызмет көрсету.

3. Қашықтан басқару жүйелері мен телемеханика жүйелері бар резервуар парктеріне қызмет көрсету.

4. Автоцистерналарға мұнай өнімдерін құюдың автоматты жүйесінің жұмысына басшылық жасау және бақылау.

5. Мұнай өнімдерінің сандық және сапалық сақталуын қамтамасыз ету.

6. Мұнай өнімдерінің ысырабын азайту бойынша қажетті іс-шараларды жүргізу.

7. Майларға жедел физика-химиялық талдау жүргізу.

8. Қоспаларды енгізу және араластыру арқылы майлардың пайдалану қасиеттерін жақсарту.

9. Құрылыстардың, жабдықтар мен мүкәммалдың жарамдылығын бақылау.

10. Есептеу орталығы үшін кодталған ақпаратты дайындаңыз.

11. Біліктілігі төмен операторлардың жұмысына

басшылық жасау.

Білімдер:

5-разряд үшін (4-разрядты білуден басқа):

1. Саябақта сақталған барлық өнімдердің сапасына арналған мемлекеттік стандарттар.
2. Оны жоғары сапалы өніммен толтыру үшін резервуарларды дайындау тәртібі.
3. Мұнай өнімдері мен сұйытылған газдарды қабылдау және тапсыру тәртібі.
4. Жеткізу және бұру құбырлары бойынша жүк ағындарын реттеу шарттары.
5. Теміржолмен қаржылық есеп айырысу тәртібі.
6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.

6-разряд үшін (5-разрядты білуден басқа):

1. Цистерналарды, жартылай вагон-бункерлер мен мұнай кемелерін төгу-құю, вагондар мен мұнай кемелерін тиеу-түсіру мерзімдері мен тәртібіне арналған темір жол және пароходпен жарғылар мен шарттар.
2. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері және оларды қолдану салалары.
3. Майлардың қартаю белгілері, оларды тұрақтандыру және араластыру жолдары.
4. Қабылданатын, жөнелтілетін және шығарылатын мұнай өнімдерінің сапасына арналған стандарттар.
5. Қашықтан басқару және телемеханика аппаратурасын орнату, оларды баптау және реттеу.
6. Электрондық текстуралы машиналардың құрылғысы.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Дағды 2:

Құрылыстарды (стационарлық резервуарларды, сыйымдылықтарды, эстакадаларды, көтергіштерді, айлақтарды, құю пункттерін, магистральдық мұнай өнімдері құбырларын, ауыстырып тиеу мұнай базаларын, құбырларды) өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындау

Машықтар:

5-ші разряд үшін :

1. Құрылыстардың тауарлық өнімдерді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын айқындау.
2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемасын құрастыруды жүзеге асыру.
3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру бойынша жұмыс жүргізу.
4. Резервуарларда, сыйымдылықтарда, цистерналарда тауарлық өнім деңгейін өлшеуге арналған аспаптарды қолдану.
5. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеуді жүзеге асыру.
6. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің тауарлық өнімді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын тексеру.
7. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды бөгде заттардың, шөгінділердің, мұздың немесе судың болуына тексеру жүргізу.
8. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды тауарлық өнім қалдығынан босату, дренаждау, үрлеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу.
9. Үйінділердің тұтастығын анықтау, қоршаулардың, сақтандыру құрылғыларының, бұғаттау және сигнал беру құрылғыларының, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының болуы және жарамдылығы.
10. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша құжаттаманы ресімдеу.

Білімдер:

5-ші разряд үшін :

1. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемалары.
2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемалары.
3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру тәртібі.
4. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы.
5. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері.
6. Газ теңестіру және газ тарату жүйелерінің құрылысы.
7. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері.
8. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары.
9. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Дағды 3:

Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату

Машықтар:

5-разряд үшін :

1. Есепке алу тораптары арқылы айдалатын тауар өнімінің көлемін анықтау.
2. Тауарлық өнімді тасымалдауға арналған сыйымдылықтармен жабдықталған көлік құралдарының толған күйінде, оның ішінде темір жолдарда және порттарда тоқтап қалуын азайту.

Білімдер:

5-разряд үшін :

1. Сорғы жабдығының құрылысы, жұмыс принципі, жұмыстың техникалық сипаттамалары, іске қосу және тоқтату тәртібі.
2. Зиянды заттарға жататын тауарлық өнімдердің жіктелуі.
3. Тауар өнімдерінің жоғалу және бүліну себептері, олардың алдын алу әдістері
4. Тауарлық өнімдердің табиғи шығындарының нормалары.
5. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері.
6. Жергілікті нормативтік актілердің және тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату жөніндегі өкімдік құжаттардың талаптары.
7. Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау, босатудың технологиялық процестері.
8. Теміржол цистерналарын, мұнай құю кемелерін темір жол және пароходпен жасалған шарттар бойынша құю/құю қағидалары мен белгіленген мерзімдері.
9. Ыстық, тұтқыр және парафинді тауарлық өнімдерді айдау ережелері.
10. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеу тәртібі.
11. Калибрлеу / градуирлеу кестелерімен жұмыс істеу тәртібі.
12. Тауарлық өнімнің сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәртібі.
13. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы.
14. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері.
15. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды, автоцистерналарды, бекіту және реттеуші арматураны пломбалау тәсілдері.
16. Тауарлық өнімдерді жылыту әдістері мен ережелері.
17. Тауар өнімдеріне түгендеу жүргізу тәртібі.
18. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері.
19. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2:
Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау

Дағды 1:
Компаундтау арқылы
тауарлық өнімді дайындау
процесін жүзеге асыру

Машықтар:

5 разряд үшін :

1. Бензин компоненттерін технологиялық қондырғылардан парк резервуарларына қабылдау бойынша технологиялық схеманы құрастыру.
2. Араластыру станциясының ішінде бензинді айдау схемасын, парктен технологиялық қондырғыларға қайтару схемасын, тауар-шикізат парктерінде тауар өнімдерін дайындау схемасын, эстакадаларда құю схемасын құрастыру.
3. Изомеризат пен нафта сплиттерін бензин араластыру станциясының резервуарларына қабылдау схемасын құрастыру.
4. Технологиялық қондырғылардан бензиннің түсуін, құюды, БӨАЖА аспаптары бойынша температураны бақылауды жүзеге асыру.
5. Схемаға сәйкес бензин ағынын ауыстыруды жүргізу.
6. БӨАЖА және деректерді өңдеудің ақпараттық жүйесінің көрсеткіштері бойынша технологиялық режим нормаларын сақтау.
7. Толтырылған резервуарларды паспорттауға немесе Талдау үшін сынама алуға дайындауды жүргізу.
8. Регламентке сәйкес Тауарлық Судан, механикалық қоспалардан дренажды жүргізу.
9. Зертханалық бақылау кестесіне сәйкес сынама алуды жүргізу.
10. Талдау нәтижелері бойынша немесе автоматты анализатордың деректері бойынша шикізат пен тауарлық өнімнің сапасын тексеру.
11. Коллекторлардағы бензин қысымын бақылауды жүзеге асыру, резервуарлық парктерге артық қысымды ағызуды жүргізу.
12. Рулеткаға арналған резервуарлардағы мұнай өнімдерінің деңгейін өлшеу.
13. Автоматты бензин араластыру станциясының схемаларын қолдану.
14. Автоматты араластыру станциясында жұмыс істеу кезінде парктердің бос көлемін және зертханалық талдаулар деректерін негізге ала отырып, тауарлық бензиндердің аралас компоненттерінің массасын есептеу.
15. Жоғары октанды бензиндерді дайындау кезінде коллекторларды, желілерді айдауды жүргізу.
16. Октанды күшейтетін қоспаны қабылдау.
17. Өндірістік нұсқаулыққа сәйкес ауысымды қабылдау-тапсыру.
18. Технологиялық жабдықтардың, құбырлардың жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау мақсатында белгіленген регламентке сәйкес учаскенің жабдықтарын айналып өтуді жүзеге асыру.
19. Сақтандырғыш, бұғаттаушы, сигнал беретін аспаптардың, өрт сөндіру құралдарының, электр құрылғылары мен желілерінің, арматураның, коммуникациялар мен қоршаулардың жарамдылығына бақылауды жүзеге асыру.
20. Жабдықты жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау, жөндеуге шығарылатын жабдықты мұнай өнімінен толық босатуды қамтамасыз етеді.

		Білімдер: 5 разряд үшін: 1. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. 2. Учаскенің технологиялық схемалары, сумен жабдықтау, кәріз, желдету және электрмен жабдықтау схемалары. 3. Учаске жабдықтарының орналасу жоспары. 4. Резервуарлардың құрылғылары, мақсаттары. 5. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 6. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 7. Аварияларды жою жоспары (АЖЖ). 8. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Тауарлық өнімнің сапасын бақылау және технологиялық параметрлерді қолдау	Машықтар: 5-разряд үшін : 1. Қабылдау-өндірістік нұсқаулыққа сәйкес ауысымды тапсыру. 2. Технологиялық жабдықтардың, құбырлардың жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау мақсатында белгіленген регламентке сәйкес учаскенің жабдықтарын аралауды жүзеге асыру. 3. Сақтандырғыш, бұғаттаушы, сигнал беретін аспаптардың, өрт сөндіру құралдарының, электр құрылғылары мен желілерінің, арматураның, коммуникациялар мен қоршаулардың жарамдылығына бақылауды жүзеге асыру. 4. Жабдықты жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау, жөндеуге шығарылатын жабдықты мұнай өнімінен толық босатуды қамтамасыз ету.
		Білімдер: 5 разряд үшін : 1. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 2. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 3. Аварияларды жою жоспары (АЖЖ). 4. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Орындаушылық Тәуелсіздік Зейін Стресске төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 1510-2022 «Мұнай және мұнай өнімдері. Таңбалау, орау, тасымалдау және сақтау».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Резервуар инженері
12. Кәсіптің карточкасы «Құюшы-бөліп құюшы»:		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-193	
Кәсіптің атауы:	Құюшы-бөліп құюшы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Құюшы-бөліп құюшы (2 - разрядты)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қажет емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және мұнай өнімдерін базада, отын қоймасында қабылдау (ағызу) және құю жөніндегі жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Объектілерді мұнай мен мұнай өнімдерін ағызуға және құюға дайындау және жұмыстарын орындау	Дағды 1: Дайындық процесін жүзеге асыру	Машықтар:	
		Разряд 2: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдауға (құюға) ыдысты (ыдыстарды, вагон-цистерналарды) дайындау 2. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін көзбен шолып бағалау 3. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды ағызу-құю тіреулерінің астына қою 4. Цистерналар мен коммуникацияларды жылыту 5. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде жеке қорғану құралдарын қолдану	
		Білімдер: Разряд 2: 1. Жұмысты орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі 2. Цистерналар мен коммуникацияларды жылытуға арналған жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципі 3. Сыйымдылықтар мен вагон - цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (темір жол, автомобиль) ағызу-құю тіреулерінің астына орналастыруы 4. Ыдыстың сапасына және оны тығындауға қойылатын техникалық талаптар 5. Өнімді ыдысқа құю нормалары 6. Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика 7. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, ережелері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

	Дағды 2: Құю және ағызу бойынша технологиялық операцияларды орындау	Машықтар: Разряд 2: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін анықтау 2. Вагонд-цистерналарға және автоцистерналарға ағызу-құю тіреулерін қосу (ажырату) 3. Мұнай, мұнай өнімдерінің қысымын, деңгейін және, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының герметикалығын, түзету шараларын қабылдай отырып тексеру 4. Вагон-цистерналарды, автоцистерналар мен ағызу жеңдерін мұнай және мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазарту 5. Құйылатын және ағызылатын өнім бойынша есептік құжаттаманы құру 6. Қышқылды, сілтіні, сүтті, сірнелерді, еріткіштерді, су ерітінділерін әртүрлі сыйымдылықтарға қабылдау 7. Сұйықтықты өлшеумен, этикеткалар жапсырумен, сүзумен резервуарларға, бактарға, цистерналарға, контейнерлерге және өзге ыдысқа құю 8. Өнімді қолмен тарату ыдысына құю 9. Толтырылған ыдысты тығындау, тасу, апару, ыдысты байлау және тұздау 10. Құятын машина мен құрылғыларды жуу және тазарту 11. Құю торабының сорғыларын, сыйымдылықтарын және коммуникацияларын ағымдағы жөндеу және майлау
		Білімдер: Разряд 2: 1. Мұнай және мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері 2. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері 3. Мұнай және мұнай өнімдерін ағызу (құю) кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі 4. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар 5. Мұнай және мұнай өнімдерін есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістер
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Жақсы жады Орындаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ҚР СТ 3362-2019 «Магистральдық мұнай құбырлары. Техникалық пайдалану»; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 354 бұйрығымен бекітілген магистральдық құбырларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары; 3. ҚР СТ 2079-2010 «Магистральдық мұнай құбырлары. Газ қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру»; 4. ҚР СТ 2080-2022 «Магистральдық мұнай құбырлары. Өрт қауіпсіздігі»; 5. ҚР СТ 2081-2011 «Магистральдық мұнай құбырлары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздік талаптары».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ағызу-құю эстакадаларының механигі

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы:

Ердосов Жансеит Жанбулатович, +7 (717) 278 68 52, zh.yerdossov@energo.gov.kz

14. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Жоба жетекшісі:

Жиенбаева Акнур Пирмаганбетова

E-mail: a.zhienbaeva@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 64

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: №8 , 22.11.2024 г.

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 19.11.2024 г.

17. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 17.12.2024 г.

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 г.

19. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2027 г.